

Για την υπεράσπιση του εαυτού μας και ολόκληρου του κόσμου: Συνέντευξη του Ζαν - Λυκ Μελανσόν στον Ντέιβιντ Μπρόντερ

Στα τέλη Απριλίου, ο Ζαν - Λυκ Μελανσόν βρέθηκε στη Νέα Υόρκη, όπου έτυχε θερμής υποδοχής σε μια σειρά ομιλιών και συζητήσεων. Η επίσκεψή του συνέπεσε με την έκδοση του *Now, The People*, ενός οδηγού για αυτό που αποκαλεί «επανάσταση των πολιτών» του 21^{ου} αιώνα. Το βιβλίο αναλύει τα νέα θεμέλια αλληλεγγύης που δημιουργήσε ο σύγχρονος αστικός πολιτισμός, και εξετάζει την ανάγκη ανάληψης συλλογικού ελέγχου των πόρων εν μέσω μιας αυξανόμενης περιβαλλοντικής καταστροφής. Στην συνέντευξη που ακολουθεί, ο Μελανσόν μιλάει για τη διεθνή σημασία της κυβέρνησης Τραμπ, για τον επανεξοπλισμό της Ευρώπης, και για το πως η Αριστερά μπορεί να επεκταθεί πέρα από το σημερινό εκλογικό της σώμα.

Ντέιβιντ Μπρόντερ: Σε μια συγκέντρωση του DSA (Δημοκρατικοί Σοσιαλιστές της Αμερικής) στη Νέα Υόρκη στις 22 Απριλίου, είπες ότι οι Αμερικανοί σοσιαλιστές αγωνίζονται για το καλό όχι μόνο των ίδιων των Αμερικανών, αλλά και των ανθρώπων αλλού. Πως συνδέεται η στροφή προς τα δεξιά στις ΗΠΑ με την αντιδραστική στροφή στην Ευρώπη, και ιδιαίτερα στη Γαλλία;

Ζαν -Λυκ Μελανσόν: Μόλις επέστρεψε στην εξουσία, ο Ντόναλντ Τραμπ παρουσίασε στον κόσμο ένα πλήρες πολιτικό μανιφέστο. Πρώτον, αυτό μεταφράστηκε σε άρνηση της κλιματικής αλλαγής. Η πρώτη του απόφαση στο Οβάλ Γραφείο ήταν να αποσύρει τις Ηνωμένες Πολιτείες από τη Συμφωνία του Παρισιού. Η κλιματική αλλαγή είναι το πιο πιεστικό πρόβλημα που αντιμετωπίζει η ανθρωπότητα. Όλος ο χρόνος που ξοδεύουμε μιλώντας για άλλα πράγματα ή κοιτάζοντας μακριά είναι χάσιμο χρόνου. Και ο Πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών το αρνείται. Δεν πρόκειται για ασήμαντο ζήτημα. Ειδικά επειδή σημαίνει επίσης την άρνηση μιας νέας κατανόησης της ανθρώπινης κατάστασής μας: όλοι οι άνθρωποι εξαρτώνται από το ίδιο οικοσύστημα για την επιβίωσή τους, επομένως υπάρχει ένα κοινό ανθρώπινο συμφέρον και είμαστε όλοι ίσοι. Αυτό δικαιολογεί την ισότητά μας ενώπιον του νόμου. Αλλά ο Τραμπ αρνήθηκε επίσης ότι η ανθρώπινη κατάσταση είναι καθολική. Για αυτόν, υπάρχουν Αμερικανοί με οικογενειακή καταγωγή και μετά όλοι οι άλλοι. Για αυτό ανέστειλε το δικαίωμα στην ιθαγένεια λόγω γέννησης. Ο Τραμπ υποστηρίζει αυτούς τους δύο τύπους άρνησης με

τον πιο ωμό και δυναμικό τρόπο, αλλά αυτό είναι κάτι που συμμερίζεται η ακροδεξιά και στις δύο πλευρές του Ατλαντικού. Η διαφορά είναι ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες διαθέτουν το μεγαλύτερο στρατιωτικό οπλοστάσιο στην ανθρώπινη ιστορία. Επομένως, ο ιμπεριαλισμός τους και η κλιμάκωσή του εναντίον της Κίνας αποτελεί κίνδυνο για όλους μας.

Ντ. Μπ. :Η κυβέρνηση Τραμπ επέβαλε, και στη συνέχεια ανέστειλε εν μέρει, σημαντικούς δασμούς, μεταξύ άλλων και σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Με ποια έννοια πρόκειται για μια αλλαγή παραδείγματος στη δυτική νεοφιλελεύθερη τάξη πραγμάτων, και τι θα έκανε μια αριστερή κυβέρνηση στη Γαλλία για να αντιδράσει σε αυτήν;

Ζ.Λ.Μ: Ο Τραμπ είναι ένας πρόεδρος που έχει παραδεχτεί κάτι πραγματικά σημαντικό: ότι η ελεύθερη αγορά δεν λειτουργεί. Για δεκαετίες, οι νεοφιλελεύθεροι μας έλεγαν ότι όταν πρόκειται για την οργάνωση της συλλογικής ευημερίας τίποτα δεν είναι καλύτερο από τον ελεύθερο και ανόθευτο ανταγωνισμό. Αλλά τώρα το τελευταίο τους τρομερό παιδί λέει ότι το ίδιο το κράτος πρέπει να καθορίσει τις τιμές μέσω των δασμών. Είναι εξαιρετικό. Ολόκληρο το νεοφιλελεύθερο ιδεολογικό οικοδόμημα καταρρέει. Στην πραγματικότητα, βέβαια, ο νεοφιλευθερισμός πάντα λειτουργούσε ως κρατική παρέμβαση για την οργάνωση της αγοράς και του ανταγωνισμού, αλλά ποτέ αυτή η παρέμβαση δεν ήταν τόσο θεαματική. Λέγοντας αυτό, θεωρώ την αντίδραση της Ευρωπαϊκής Ένωσης απολύτως ανόητη. Η έννοια των «αντιποίνων» που οδηγούν σε κλιμάκωση των δασμών είναι παράλογη, γιατί θα εισάγει πληθωρισμό, όπως στις ΗΠΑ. Η άλλη πρόταση που υπέβαλε ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, αυτή μιας «συνολικής ζώνης ελεύθερων συναλλαγών» μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των Ηνωμένων Πολιτειών, είναι εξίσου επιζήμια. Αυτό θα ισοδυναμούσε με παραίτηση από την ικανότητά μας, ως Ευρωπαίων, να θέτουμε τα δικά μας οικολογικά, κοινωνικά και πολιτιστικά πρότυπα. Η La France Insoumise (Ανυπότακτη Γαλλία) έχει προτείνει, αντίθετα, ότι αν θέλουμε να βρούμε τρόπους να απαντήσουμε στον εμπορικό πόλεμο του Τραμπ, πρέπει να χτυπήσουμε εκεί που πονάει περισσότερο, για παράδειγμα, επιβάλλοντας πραγματικούς φόρους στις μεγάλες αμερικανικές εταιρείες τεχνολογίας. Από την άλλη, πρέπει να ακολουθήσουμε μια πολιτική υποκατάστασης εισαγωγών και εξαγωγών με τις ΗΠΑ. Ας διαπραγματευτούμε με την Κίνα, θα αποφέρει περισσότερους καρπούς. Και αν πρέπει να εισαγάγουμε προστατευτισμό, πάντα λέγαμε ότι πρέπει να είναι «αλληλεγγύη». Σήμερα θα προσθέταμε ότι πρέπει επίσης να διαπραγματευτούμε, για να αποστασιοποιηθούμε σαφώς από το χάος του τραμπισμού.

Ντ. Μπ: Στις ΗΠΑ υπήρξε μια ανησυχητική καταστολή των διαδηλώσεων για τη Γάζα, με τη σύλληψη και την απαγωγή φιλοπαλαιστινίων ακτιβιστών. Με ποια έννοια αυτό έχει απήχηση και στη Γαλλία; Πόσο σημαντική είναι η ελευθερία της έκφρασης για την Αριστερά;

-Κατά τη διάρκεια της παραμονής μου στη Νέα Υόρκη, εντυπωσιάστηκα πολύ από τις ιστορίες σχετικά με την καταστολή. Ο ηγέτης της κινητοποίησης στο Κολούμπια απήχθη στον δρόμο μέρα μεσημέρι: αυτές είναι μέθοδοι που έχουμε δει σε δικτατορίες της Νότιας Αμερικής. Συνεπώς, πρόκειται για μια σοβαρή και ανησυχητική κατάσταση. Αντανακλά την επιθυμία να φιμωθεί η πιο

αποφασιστική εσωτερική αντίθεση στον ιμπεριαλισμό και έναν τρόπο να δοκιμαστούν οι κατασταλτικές μέθοδοι. Στη Γαλλία δεν έχουμε φτάσει ακόμη σε αυτό το σημείο. Αλλά οι ακτιβιστές που συναντήσαμε στη Νέα Υόρκη τόνισαν επίσης την ευθύνη των Δημοκρατικών. Την αμέσως προηγούμενη περίοδο, οι Δημοκρατικοί είχαν αποδεχτεί και μάλιστα συμμετείχαν στα διάφορα στάδια δαιμονοποίησης του φιλοπαλαιστινιακού κινήματος και στην κλιμάκωση της καταστολής. Αυτό συμβαίνει επίσης και στη Γαλλία, με τις απαγορεύσεις ομιλιών μου σε πανεπιστήμια στη Λιλ, τη Ρεν και το Μπορντό, και τις νομικές διαδικασίες εναντίον της Ρίμα Χασάν, ευρωβουλευτριάς της Ανυπότακτης Γαλλίας, καθώς και κατά της προέδρου της κοινοβουλευτικής μας ομάδας, Ματίλντ Πανό, για υποτιθέμενη «στήριξη της τρομοκρατίας».

Ντ. Μπ.: Στην ευρωπαϊκή πολιτική σκηνή φαίνεται ότι σχηματίζεται μια ευρεία συμμαχία, από την φιλελεύθερη κεντροαριστερά έως τμήματα της άκρας δεξιάς, υπέρ του επανεξοπλισμού, και ακόμη και του συλλογικού ευρωπαϊκού δανεισμού για τον σκοπό αυτό. Είναι ο «στρατιωτικός κεύνσιανισμός» το μέλλον της οικονομικής ανάπτυξης στην Ευρώπη;

Ζ.Λ.Μ: Πάνω από όλα, είναι μια έκφραση του αυτοκρατορικού φόρου υποτέλειας που επιβλήθηκε από τις Ηνωμένες Πολιτείες του Τραμπ. Έχει απαιτήσει από τις ευρωπαϊκές χώρες να αυξήσουν τις στρατιωτικές τους δαπάνες στο 5% του ΑΕΠ. Αυτό ακριβώς κρύβεται πίσω από τον σημερινό σάλο για τον επανεξοπλισμό στην Ευρώπη και τον κοινό δανεισμό που αποφάσισαν τα 27 κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αλλά τι θα κάνουν οι περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες με αυτά τα χρήματα; Θα αγοράσουν αμερικανικά όπλα! Η Γαλλία είναι η μόνη χώρα στην ήπειρο με λίγο ως πολύ ανεξάρτητη αμυντική βιομηχανία. Στην πραγματικότητα, πολλές χώρες έχουν ήδη ανακοινώσει νέες παραγγελίες για εξοπλισμό από τις ΗΠΑ. Αλλά η αγορά αυτού του εξοπλισμού σημαίνει αποδοχή μιας θέσης υποτέλειας στις ΗΠΑ. Ένα μαχητικό F-35, για παράδειγμα, δεν μπορεί να απογειωθεί χωρίς άδεια από τις Ηνωμένες Πολιτείες. Έτσι λοιπόν, αυτό δεν είναι πραγματικά «στρατιωτικός κεύνσιανισμός», αλλά ένας φόρος υποτέλειας που η αμερικανική αυτοκρατορία επιβάλλει στην Ευρώπη για να χρηματοδοτήσει τον αγώνα της προς τον πόλεμο.

Ντ.Μπ.: Στις βουλευτικές εκλογές του περασμένου καλοκαιριού, το Νέο Λαϊκό Μέτωπο (NFP) ήταν το μπλοκ με τις περισσότερες ψήφους, αλλά δεν του επετράπη να κυβερνήσει. Ποια νομίζεις ότι είναι η στρατηγική του στρατοπέδου του Μακρόν για να παραμείνει στην εξουσία, και τι μπορείτε να κάνετε εσείς και άλλες αριστερές δυνάμεις για να τον νικήσετε;

Ζ.Λ.Μ: Το Νέο Λαϊκό Μέτωπο κέρδισε τις βουλευτικές εκλογές του Ιουλίου 2024, παρά το γεγονός ότι 27 από τις 27 δημοσκοπήσεις κατά τη διάρκεια της προεκλογικής εκστρατείας προέβλεπαν νίκη της ακροδεξιάς. Αυτό δείχνει ότι η επιτυχία της δεν ήταν αναπόφευκτη. Αλλά τότε ο Εμανουέλ Μακρόν αποφάσισε να αγνοήσει τα αποτελέσματα των εκλογών που ο ίδιος είχε προκηρύξει. Αυτό είναι απλά ανήκουστο. Η γραμμή μας εκεί ήταν σαφής: δεν πρόκειται να το αφήσουμε αυτό να περάσει έτσι. Δεν μπορούμε να δεχτούμε μια τέτοια παραβίαση των πιο βασικών δημοκρατικών

αρχών. Για αυτόν τον λόγο προτείναμε πρόταση μομφής και καταφέραμε να ανατρέψουμε την κυβέρνηση του Μισέλ Μπαρνιέ τον περασμένο Νοέμβριο. Αυτό έγινε με πρωτοβουλία της Ανυπότακτης Γαλλίας. Η γαλλική Αριστερά ανέτρεψε μια δεξιά κυβέρνηση χωρίς να χρειαστεί να στήσει οδοφράγματα. Στην συνέχεια, η πρόταση προς τους συμμάχους μας στο Νέο Λαϊκό Μέτωπο ήταν να συνεχίσουμε την ίδια τακτική και με την επόμενη κυβέρνηση του Φρανσουά Μπαϊρού. Σκεφτείτε το: ο Μπαϊρού προέρχεται από το μικρότερο κόμμα του συνασπισμού του Εμανουέλ Μακρόν, που έχασε τις εκλογές. Αλλά το πρόβλημα ήταν ότι το Σοσιαλιστικό Κόμμα αποφάσισε να διακόψει τις σχέσεις του με το Νέο Λαϊκό Μέτωπο. Σε τέσσερις περιπτώσεις, αρνήθηκε να ψηφίσει υπέρ της πρότασης μομφής κατά της κυβέρνησης Μπαϊρού. Αντ' αυτού, διαπραγματεύτηκε κρυφά μια πολιτική συμφωνία μαζί του μέσα σε μια νύχτα. Ήταν το Σοσιαλιστικό Κόμμα που έσωσε τον Μακρόν. Ο γαλλικός λαός πλήρωσε αμέσως για αυτό το λάθος με έναν προϋπολογισμό λιτότητας που συνοδεύτηκε από προγραμματισμένες περικοπές 40 δισεκατομμυρίων ευρώ σε δαπάνες για νοσοκομεία, σχολεία, επιδόματα ανεργίας και άλλα. Εμείς, ως Ανυπότακτη Γαλλία, έχουμε αποστασιοποιηθεί από αυτές τις άθλιες συμφωνίες. Το πιο σημαντικό είναι να μην εμφανιστεί, για άλλη μια φορά, ως μια δόλια Αριστερά, πάντα έτοιμη να προδώσει τις υποσχέσεις της. Αντίθετα, θέλουμε να είμαστε η ενσάρκωση της ειλικρίνειας σε αυτόν τον πολιτικό στίβο που είναι τόσο γεμάτος ψέματα.

Ντ. Μπ.: Ορισμένοι στο κίνημά σας μιλούν για ένα «τέταρτο μπλοκ» μη ψηφοφόρων, διαφορετικό από τα άλλα τρία πιο αναγνωρισμένα: το αριστερό μπλοκ, ή αυτό που αποκαλείτε «λαϊκό» μπλοκ, το εθνικιστικό ή ακροδεξιό στρατόπεδο, και τις μακρονιστικές και κεντροδεξιές δυνάμεις. Τι ακριβώς εμποδίζει αυτούς τους μη ψηφοφόρους να σας ψηφίσουν και τι άλλο πρέπει να κάνετε για να τους κερδίσετε;

Ζ.Λ.Μ: Έχουμε ήδη κάνει καλή δουλειά. Μεταξύ των νέων και στις εργατικές γειτονιές των πόλεων έχουμε καταφέρει να αυξήσουμε την συμμετοχή. Οι μισοί νέοι μας ψηφίζουν, όπως και το 70% των λαϊκών γειτονιών επίσης. Αλλά έχουμε ακόμη πολύ δρόμο να διανύσουμε. Επέτρεψε μου να σου πω, καταρχάς, ότι αυτή η στρατηγική είναι απαραίτητη για εμάς. Χτίζουμε μια λαϊκή βάση για ένα πρόγραμμα αλλαγής, αντί να προσπαθούμε να υπονομεύσουμε το κεντρώο ή το ακροδεξιό μπλοκ. Χάρη σε αυτή τη μέθοδο, καταφέραμε να απωθήσουμε την ακροδεξιά τον περασμένο Ιούνιο. Τόσο πολύ που μπορούμε να πούμε χωρίς υπερβολή ότι, στη Γαλλία, οι εργατικές γειτονιές και η νεολαία έσωσαν τη Δημοκρατία. Για να επιτύχουμε αυτό το αποτέλεσμα, υιοθετήσαμε έναν ριζοσπαστικό λόγο και κερδίσαμε τη θέση μας με το να μην ενδώσουμε σε αυτό που μας λείει το σύστημα. Πάρτε, για παράδειγμα, την Παλαιστίνη ή την καταπολέμηση της ισλαμοφοβίας. Μας έχουν προσβάλει, μας έχουν διώξει και μας έχουν δυσφημίσει, αλλά ανάμεσα στους νέους και στις εργατικές γειτονιές έχουμε δείξει το θάρρος και την ειλικρίνιά μας. Αυτά είναι πράγματα που έχουν σημασία. Σε τέτοιες στιγμές, υπάρχει ένα είδος ώσμωσης μεταξύ ενός πολιτικού κινήματος και ορισμένων τομέων της κοινωνίας. Έχουμε επίσης αναπτύξει σημαντικό ακτιβισμό βάσης. Κάναμε μια μεγάλης κλίμακας εκστρατεία εγγραφής ψηφοφόρων. Στις λαϊκές γειτονιές πραγματοποιούμε δραστηριότητες με άμεσα οφέλη, όπως δωρεές τροφίμων ή βοήθεια του κόσμου με σχολικά είδη. Όλες αυτές οι μέθοδοι και

πολλές άλλες βρίσκονται στην καρδιά της στρατηγικής μας για να πείσουμε αυτό το «τέταρτο μπλοκ».

Ντ. Μπ.: Έχεις μιλήσει με τον Μπέρνι Σάντερς και άλλες προσωπικότητες της αμερικανικής Αριστεράς. Τι μπορούν να μάθουν αυτές οι διαφορετικές αριστερές η μία από την άλλη σε διεθνές επίπεδο; Γιατί το μήνυμά σας δεν περιορίζεται στη Γαλλία;

Ζ.Λ.Μ: Έσπασα μια συγκεκριμένη σκοτεινή παράδοση της ευρωπαϊκής Αριστεράς που ερχόταν στην Αμερική για να κάνει μαθήματα σε άλλους και να τους λέει τι να κάνουν. Από την άλλη, μου αρέσει να βγαίνω στο πεδίο για να μαθαίνω και να προσφέρω συγκεκριμένη υποστήριξη. Πριν πάω στις ΗΠΑ, πήγα στο Μεξικό και το Κεμπέκ για να προσφέρω ηθική και πρακτική υποστήριξη σε αυτούς τους δύο γείτονες των Ηνωμένων Πολιτειών που απειλούνται από τον Τραμπ. Στην συνέχεια, ένιωσα ότι ήταν επίσης σημαντικό να υποστηρίξω την αμερικανική Αριστερά, της οποίας το καθήκον είναι να αντιστέκεται εκ των έσω. Κατά την άποψή μου, η ανάδυση μιας αυτόνομης Αριστεράς του Δημοκρατικού Κόμματος είναι ο μόνος τρόπος για να νικήσουμε τον Ντόναλντ Τραμπ. Μοιράστηκα την ανάλυσή μου με όλους όσους μίλησα. Ο Τραμπ κέρδισε επειδή δεν υπήρχε αριστερός υποψήφιος απέναντί του. Όλοι συμφώνησαν. Για αυτό πιστεύω ότι αυτό που κάνει ο Μπέρνι Σάντερς αυτήν την στιγμή είναι πολύ σημαντικό.

Πηγή: <https://jacobinlat.com/2025/05/en-defensa-propia-y-del-mundo-entero>

***Μετάφραση: Δημήτρης Γκιβίσης**

Την συνέντευξη πήρε ο Ντέιβιντ Μπρόντερ